

1. КРИТЕРИЈУМИ ЛОМА КОМПОЗИТНЕ ЛАМИНЕ

7.1. Критеријум максималних напона

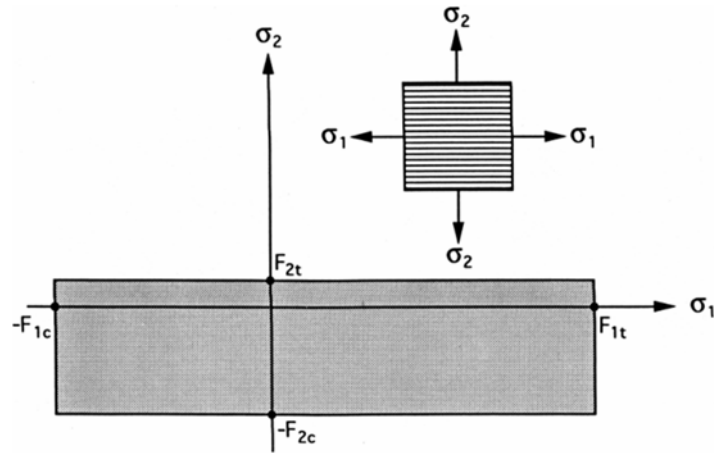
На основу теорије максималних напона, до лома ламине долази када је бар једна компонента напона већа од дозвољеног напона у том правцу. За познато раванско стање напона ($\sigma_1, \sigma_2, \tau_6$) критеријум максималних напона може бити представљен следећим релацијама:

$$\sigma_1 = \begin{cases} F_{1t} & \sigma_1 > 0 \\ -F_{1c} & \sigma_1 < 0 \end{cases}$$

$$\sigma_2 = \begin{cases} F_{2t} & \sigma_2 > 0 \\ -F_{2c} & \sigma_2 < 0 \end{cases}$$

$$|\tau_6| = F_6$$

У претходним релацијама σ_1 је нормални напон у правцу влакана ламине, σ_2 нормални напон нормалан на влакна, а τ_6 смичући напон у равни ламине. Напони F_{1t} и F_{1c} представљају дозвољене напоне на затезање, односно притисак у правцу влакана, док напони F_{2t} и F_{2c} представљају дозвољене напоне на затезање и притисак у правцу нормалном на простирање влакана. Смичући напон F_6 је дозвољени напон на смицање. Вредности напона F_{1t} , F_{1c} , F_{2t} , F_{2c} као и F_6 могу се одредити на основу претходно описаних једначина, а могу се одредити и експерименталним путем и зависе од врсте материјала влакана, материјала матрице и њихових међусобних запреминских удела у ламини као што је раније показано. За случајеве раванског стања напона анвелоба отказа може бити представљена површином оивиченом вредностима дозвољених напона.

Слика 7.1. Критеријум максималних напона

7.2. Критеријум максималних деформација

На основу теорије максималних деформација, до отказа долази када је бар једна компонента деформације већа од дозвољених деформација у том правцу. За случај равнског стања напона критеријум максималних деформација представљен је следећим релацијама:

$$\varepsilon_1 = \begin{cases} \varepsilon_{1t}^u & \varepsilon_1 > 0 \\ \varepsilon_{1c}^u & \varepsilon_1 < 0 \end{cases}$$

$$\varepsilon_2 = \begin{cases} \varepsilon_{2t}^u & \varepsilon_2 > 0 \\ \varepsilon_{2c}^u & \varepsilon_2 < 0 \end{cases}$$

$$|\gamma_6| = \gamma_6^u$$

У претходним једначинама ε_1 , ε_2 представљају аксијалне деформације, γ_6 деформације клизања, а ε_{1t} , ε_{2t} , ε_{1c} , ε_{2c} су дозвољене аксијалне деформације на затезање и притисак, док је γ_6 дозвољена деформација клизања.

Изражавајући деформације преко компоненти напона следи:

$$\varepsilon_1 = \frac{\sigma_1}{E_1} - \nu_{21} \cdot \frac{\sigma_2}{E_2} = \frac{1}{E_1} (\sigma_1 - \nu_{12} \cdot \sigma_2)$$

$$\varepsilon_2 = \frac{\sigma_2}{E_2} - \nu_{12} \cdot \frac{\sigma_1}{E_1} = \frac{1}{E_2} (\sigma_2 - \nu_{21} \cdot \sigma_1),$$

$$\gamma_6 = \frac{\tau_6}{G_{12}}$$

тако да су дозвољене деформације:

$$\varepsilon_{1t}^u = \frac{F_{1t}}{E_1},$$

$$\varepsilon_{1c}^u = -\frac{F_{1c}}{E_1},$$

$$\varepsilon_{2t}^u = \frac{F_{2t}}{E_2},$$

$$\varepsilon_{2c}^u = -\frac{F_{2c}}{E_2},$$

$$\gamma_6^u = \frac{F_6}{G_{12}}$$

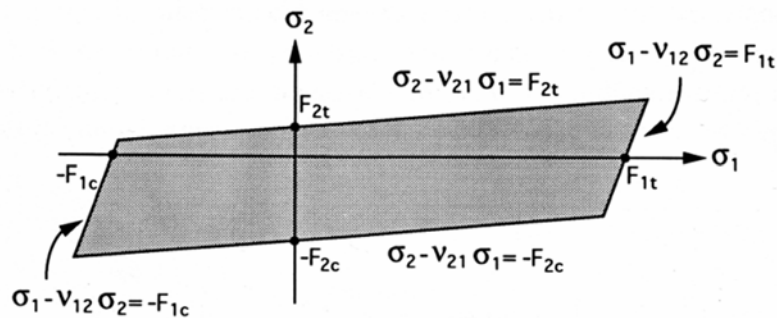
На основу претходних релација, критеријум максималних деформација може бити представљен:

$$\sigma_1 - \nu_{12} \cdot \sigma_2 = \begin{cases} F_{1t} & \varepsilon_1 > 0 \\ -F_{1c} & \varepsilon_1 < 0 \end{cases}$$

$$\sigma_2 - \nu_{21} \cdot \sigma_1 = \begin{cases} F_{2t} & \varepsilon_2 > 0 \\ -F_{2c} & \varepsilon_2 < 0 \end{cases}$$

$$|\tau_6| = F_6$$

За случајеве раванског стања напона, анвелопа отказа према критеријуму максималних деформација може бити представљена графички на следећи начин:

Слика 7.2. Критеријум максималних деформација